

СТРАЖА

СЛОБОДОУМНИ ОРГАН ЈАВНОГ МИШЉЕЊА

ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА 1092

Издаје сваки дан у 6 ч. по поштом.

ТЕЛЕФОН ШТАМПАРИЈЕ 1092

Стан Редакције и Админ. Космајска ул. бр. 22.

Огласи се дају у Админ. Цена утврђена.

Неплаћена се писма не примају. — Рукописи се не враћају.

Писма, рукописе, новац и све остало што се односи на лист, слаће власништву листа.

Италија, Турска и Дарданели

Италијански листови јављају о скором прекиду односа између Италије и Турске. Наби беј, турски посланик у Риму, као да је добио путне исправе, а маркиз Гарони, посленик Виктора Емануела III у Цариграду као да би био већ опозват. У исто време, наше колеге с оне стране Алпа објављују један низ обавештења о скором изашању трупа и ратних бродова италијанских против Дарданела. Giornale d'Italia ни орган Г. Сонина, пружа ову нову кооперацију савезницима у виду васпостављања једне поморске базе у јужним пристаништима Краљевине за потребе трла и морине француско-енглеске. Данашња база у Александрији, одаста, неупотребљива је у извесном погледу, а нарочито у овој сезони, кад климат Египта излаже тешким тешкоћама и људе и коње. Пошто је данас Италија стала на страву Тројног Споразума, сасвим је природно, према томе, да се погодбе које се односе на експедициони корпус за Дарданеле побољшају. Пристаниште Тарента напр., пружа драгоцене олакшице. Исто тако, искоришћавање железничких путева и талијанских до граница Капорије и Пуја могу дати врло важне користи за транспорте, који се данас врше преко Марсеља. Не треба се, дакле, чудити, што се Министарски Савет италијански, одржан ноћу између 27. и 28. ов. мес., бавио питањем и што је поводом тога донео извесна решења. Реч је само у томе, знати какви су та решења.

Од почетка европског рата окупационе трупе Либијске налазиле су на чете Сенуса наоружане од стране Турске и Немачке. У више махова долазило је до крвавих сукоба. Дело мирољубивог продавања унутрашњост заустављено је: Немачка и Турска удружили су своје напоре да узмиривају Италију, да би одвратили њен поглед и њену снагу са аустријског фронта, да је декуражирају све новим и новим предузећима. Докле је Италија била у Тројном Савезу, она је морала ћутке да подноси овакво понашање Турске у Либији. Данас, кад је она прешла у противнички табор, она има да сматра такво држање као истинске акте непријатељства. Она може, дакле, савим легитимно да објави

рат Турској и да дејствује противу ње заједно са Савезницима. Очеvidно, то је у савласности са њеним интересима. Један од њених разлога да се удружи са савезницима био је да спречи да се ликвидирају Отоманске паревине изврши без њеног учешћа.

Да би дипломатско учешће било од користи, само по себи излази, да њему мора претходити војничко учешће. Нико им неће бити изненађен, кад сам ствари, прекид савезом Савезом објави рата.

Турској увлачи Италију у све операције ангажоване од Савезника за крајњу победу. Кад је реч о томе згодно је да се одбије једна замеска која се односи на експедицију против Дарданела. У извесним круговима та се експедиција сматра као диверзија, и каткад та се диверзија критикује као обична диверзија која би више шкодала главном успеху. Овде то није никако тај случај. Првих недеља рата, експедиција која је имала за циљ Цариград и мала би карактер једне диверзије, и учинила би се озбиљна погрешка предузети је у тренутку када су све сваге требале бити концентрисане на нашим сопственим фронтима. Али то више није случај од када су борбе рововске замениле рат маневрисања. Од када је рат фатално трајао месецима, бихо је врло потребно свуда осигурати елементе успеха. Дакле затварање Дарданела представља је за Русију опасност прве важности лишавајући је комуникације са њеним Савезницима. С времена, та је опасност расла у место да смањује. Последице у Галицији најбоље се виде због тога. Шта више завизмање Мореуза требало је, милом или силом, да одлучи балканске државе које се устежу или у порне су да уз у учешћа на страни Тројног Споразума.

Осим тога, заузеће Цариграда дефинитивно би срушило све аустријемачке покушаје да деђу у непосредну везу са својим савезницима Турцима. Оно би спречило свако снабдевање Немачке преко Црног Мора, Бугарске и Дунавља. Оно би допустило да се на јужној граници Угарске створи нападни фронт чија би важност била једнака са осталим фронтима. Најзад, оно би нанело немачком претстижу смртни ударац и угу-

шило извор кампање подбацила младо-турских међ муслиманским светом противу Савезника. То је једно главно предузеће. Ништа не треба пренебрегнути да се његов брзи успех обезбеди.

„Журнал де Деба“.

Епиграм

Румунију, Грчку
И Бугарску крха
Једна нема иста,
И то озго — с врха;

Да се у бој крену
За спас и за права,
Свакој смега само
Тек по једна — глава!

Рабош

Сећам се још, а то није било давно кад он није хтео ни да говори са сиротињом. Улицом је ишао подигнуте главе; парајући носом небеса.
Од тада прошло је две године. Ја сам га сасвим изгубио из вида. Али јуче у подне, пролазећи поред једне ашчине, спазих њега унутра, где седе за столом, а пред њим порција пасуља!

Tempora mutantur.

Аргус

Дајте нам хлеба!

— Грађанске борбе у аустријској престоници —

— Спец. извештај —

Букурешт, 9. јула.

Јуче су Бечлије доживеле један страан призор. Гладне руље жена, старца и деча наоружане кухињским ножевима и гвозденим пољугама извршиле су уриш на чувену бечку пекарницу „Анкер“. Јурнуле су у огромно дворште и у магацине тражећи да им се да хлеба.

Како су ратници били немоћни да им се одупру позвана је полиција, и око 400 неоужаних жандарма дојало хало је на коњима и сабљама израњавило и разјурило гладну масу.

Сви су листови довели опширне протесте, али их је цензура знатно брисала. Економски положај аустријске престонице је очајан.

Око Араса

— Немачки губитци у седмодневној борби —

ПАЗИ, 9 јула.

Веома је тешко утврдити тачне губитке које су Немци претрпели у седмодневним борбама око Араса. Према исказу заробљеника и рањеника у борбама учествује седам корпуса и три дивизије и њихови се губитци цене на 80.000 душа. Најгоре је прошао трећи корпус, који се ригрутује из Саксоније. Његови губитци премањају 15.000 душ!

И Бугарска

— Муниција за Турску. —

СОФИЈА, 9 јула

Сазнаје се, да је кнез Хоенлое предлагао и бугарској влади, да преко своје територије пропусти муницију за Турску. За ову услугу кнез Хоенлое је обећао Бугарској знатне територијалне компензације у Тракији.

БОРКО

Русија и Румунија

— Руско-румунски односи су одлични —

БУКУРЕШТ, 9. јула

По писању румунских листова односи између Русије и Румуније су на супрот писању немачке штампе одлични. Покушај неколико купљених листова, од стране Немаца, да помуте односе остали су неуспешни. То се најбоље видело при доласку кнеза Хоенлоа који је посетио Букурешт у специјалној мисаји.

Преговори који су се између Букурешта и Петрограда водили застали су и има изгледа да ће у најскоријем времену бити обновљена и приведени крају, успешно по Четворни Споразум.

ЈОН

Германи и Америка

— Сукоб се све више заоштрава —

Лондон, 9 јула.

Листови имају вести из Вашингтона, да се односи између Немачке и Америке све више заоштравају. Председник Сједињених држава Вилсон изјавио је немачком посланику, да американска влада никако не може да пристане на предлоге које предлаже Немачка ради ликвидирања питања о „Луизијани“.

Посланик Берндорф је госле састанка са Вилсоном послао опширну шифр вану депешу својој влади.

Женски свет

Свадба пре 100 година

Свадба на селу из 1800 године беше врло тежак посао; трајала је најмање три дана, често и дуже са нарочитим придодатим свечаностима, и захтеваше необичну истрајност; прави кулук.

Доносим опис француске селачке свадбе пре сто година:

Гости се скупљају на дворшту младожењине куће, где се даје прва част; тада се кретао свечан спровод младиној кући. Испут се пуцало из пиштоља и бацао се бакаран новац онима који су уз страшну вриску поздрављали младожењу. Потом је следовао одлазак у цркву. Млада и младожења нису ишли заједно; они су искључиво пред олтаром морали бити припијени једно уз друго, да не би зао дух неслоге и разврата стао између њих и венчао се с њима. Родитељи нису одлазили у цркву, они су припремали за гозбу, а кад би се приступило гозби, они су опет бивали одсутни.

Гозба је била врло свечана, девер је имао пресудну реч, он је служио у исто време и као глови у циркусу. Први свадбени дан се завршавао обично тиме, што су чаше, флаше и остало стаклено посуђе разбијени о зид. Другог дана су предавани поклони. Они су ређани искључиво на столу где се прошлог дана ручало. То примање поклона трајало је по 3—4 часа. Трећи дан је провођен у лумтерају али без младе и младожење. И кад би се друштво одвише запило онда је свечаност настављена још неколико дана. Увек је било по више разбијених глава.

Зор

Ото Вајс:

Овакви смо

(АФОРИЗМИ)

Часовничар:

„Кад човек страхује — часовник иде одвише брзо; кад се нада — одвише споро.“

Чистић улица:

„Могу геније и идеалисте овај свет још брижљивије да грефнујује — љубрета ће бити увек врло много.“

МИСЛИ

Скупља Вер

Моћи се среће одрећи јесте срећа.

Нема већег бола, но сећати се у невољи срећних времена.

Теже је утрти једну сузу но пролити хиљаду.

Лепота бола, некад може пре да залуди но лепота среће.

Шала

Кад сам пролазио поред потока видео сам у води красну слику.

На обали је седела једна лепа девојчица и музла краву. У води је све то изгледало обрнуто!

Румунија и Немачка

— Немачки посланик одлази из Букурешта. —

БУКУРЕШТ, 9 јула

У овдашњим политичким круговима се говори, да је немачка влада опозвала свога посланика у Букурешту. Као разлог његовом опозивању, наводи се његова неумешност да Румунију, у данима снажне немачке офанзиве у Галицији и Буковини придобије за Двојни Савез.

ЈОН

Тарновски и Радославов

— Специјалан извештај —

СОФИЈА 9. јула

Аустроугарски посланик граф Тарновски посетио је министра председника др. Радославова у његовом кабинету и задржао се дуго код њега.

Ове честаче посете аустријског посланика предмет су дискутовања у дипломатским и политичким круговима.

БОРКО

Варшава, Кале и Париз

— Кретенска одлука немачке врховне команде —

— Специјалан извештај —

БУКУРЕШТ, 9. јула

Из Берлина јављају „Адеверулу“ да је у главном стану била поновна конференција, на којој је донето решење, по савету цара Вилхелма, да се и последње резерве упуте на бојне фронтове, како би се успело да се ма по коју цену заузме једна од ових трију значајних тачака: Варшава, Кале и Париз.

Да би се успех осигурао, цар је наредио да се и заробљеници употребе у најкритичнијим тренутцима. Они ће бити преобучени у немачку униформу.

(Међер ови су због својих „силних успеха“ баш сасвим изгубили памет!)

ЈОН.

За мир

— Гласови из немачке кујне —

Букурешт, 8. јула

Поводом учесталих гласова о закључењу мира, један угледни руски државник, који се неколико дана бавио у Букурешту у поверљивој мисији, изјавио је једном румунском политичару, да су сви ти гласови из немачке кујне. Русија као и њене савезнице тврдо су решене да рат воде до последњег свога војника, и до данас нису имале разлога да мисле на мир. О ми-

ру може бити само онда говора када моћ непријатеља буде сасвим сломијена и када непријатељ буде приморан да прими онакве услове какве му буде Споразум диктирао.

Досадашњом својом акцијом Русија и Енглеска су успеле да своју поморску моћ развију до првог степена; друго, Енглеска блокада успела је да немачка трговачка праста ништа сасвим затвори и онемогући сваки увоз са стране. Својим пребацивањем војске с фронта на фронт Немачка је доиста постигла успех, али је успех савезника два пута

већи, пошто је при овоме Немачка изгубила најбољи део своје војске.

У оваквим околностима а пред скорим изгледима за решавајућу битку, Немци почињу да клоуну духом и у том стању протуррају кроз штампу неутралних држава вести о миру!

Ова изјава руског државника учинила је дубок утисак на политичке кругове у Румунији.

Питање Егзарха

— Спец извештај „Стража“ —

Софија, 9. јула

Сутра после четрдесетодневних помена шок егзарху одржаће се архијерејски сабор ради питања о избору новог егзарха.

У круговима блиским сабору говори се да ће егзарх бити проглашен за патријарха.

БОРКО

Италијански ратни савет

— Под председништвом краља Емануела одржан је у главном стану ратни савет —

— Спец. извештај —

Солун, 9. јула

Овога часа стигао је телеграм из Рима, у коме се јавља да је у главном стану одржан ратни савет под председништвом краља Емануела. Објекат саветовања био је предлог који су учиниле Италији савезне Силе после конференције у Калеу.

Сантјаго

Туче у Техерану

— Уличне борбе у персијској вароши Техерану —

Петроград, 9. јула

Телеграфушу из Техерана да је дошло у вароши до крвавих уличних борби. Муслимани, наоружани и натукани од заступника немачког конзула, напали су 1500 Персијанаца из племена Тирин Цик

официр из главног штаба дојаха код нашег команданта и нешто му рапортира, затим опет у бесном каријеру одете на другу страну. Одмах после његовог одласка на писак трубе сви команданти и командири одјурше у стаци командантов, одакле се убрзо вратише и наредише покрет. Пролазили смо поред трупа добро укупаних и спремих да свзког часа почну убиствену ватру на непријатеља. На њиховим се лицима огледала равнодушност. Ни један им мишић није заиграо. Форсираним маршем смо хитали напред ка центру борбеног фронта, који се налазио пред главним руским шанцем, која се упорно бранио. Ту нас разместише, а испред нас истурише једну велику количину немачке царске гарде. Гарда се држала одлично. Не испаливши ни једног метка она је под заштитом једног

и дошло је до туче, у којој су многи опасно рањени, а било је и погинула.

Руска влада је учинила предлог персијској влади, да се укине немачки конзулат, пошто он служи само као извор грађанских ратова.

Таса у Бечу

— Сукоб са бечком владом —

Букурешт, 9. јула.

У Шенбруну је под паревим председништвом одржана министарска седница којој је присуствовао граф Таса, шеф мађарске владе и Конрад Хецендорф, начелник главног штаба. На седници је решавано о реквизицији хране у Угарској.

Тврди се да је између Тасе и бечке владе дошло до отвореног сукоба, пошто Таса никако не пристаје да се овогодишња жетва реквизира за војне потребе. Таса је пристао да Угарска прими на себе исхрану оних делова рума које се налазе на њеној територији. Оне пак трупе монархије које се налазе у саставу маке армије, и операшу на Западу (на француском тлу) има да падну на територију маке.

Како је немогуће сукоб изравнати то се верује да ће Таса да одступи.

Дневне вести

Јучорашња молелствија

У Нишу је јуче одржано молелствије у нишкој саборној цркви за победу руског оружја. Чинодејствовао је епископ нишки. У цркви су били присутни сви министри и велики број угледних грађана.

Протест Трговачке Коморе

Трговачка Комора уложила је протест код министра унутрашњих дела: што је месни одбор у Крагујевцу одузео сав шећер од трговаца који су они приватно набавили из Грчке. Месни одбор је оду-

зео шећер због тога, што су ови трговци продавали скупе него што је по ценовнику предвиђено.

Испратиј г-ђа Хартвијг

Јуче су г-ђа и г-ца Хартвијг преко Румуније отпутовале у Русију. На нишкој станици испратили су их г. Пашаћ и целокупно особље руског посланства.

Новоодобрени кредити

Министар унутрашњих дела известио је Средишњи одбор да је одобрио кредит Месном одбору среза вучитрнског у 5 000 динара за избеглице из Босне, Месном одбору у Пријеполу 20 хиљада динара и начелнику ср. вишеградског 5 000 динара за помоћ избеглицима, као и одбору у Нишу 10 хиљада динара за помоћ избеглицима из земље.

Из Средишног Одбора

Др. г. Момчило Нинчић члан Средишног Одбора дао је оставку на чланство.

Како је у Подрињу?

Г. Мих. Шкорпић народни посланик који је био овлашћен од Министра Унутрашњих Дела, да обиђе сва места у Подрињу и Мачви, поднео је јуче исцрпан извештај коме наводи, да је стање у Подрињу врло тешко и да би министар што пре требао да изиђе у сусрет тамошњем живљу, и да га помогне што обилније било извучано било у натури.

Друштво П. Т. Школа

Ћаци П. Т. Школе основали су друштво, које ће служити за потпомагање својих сиромашних другова. Друштво ће купати прилоге и приређивати концерте да би што већу суму новаца прибавио из које ће се издржавати сиромашни ђаци.

Друштво „Св. Јелена“

Управа друштва „Св. Јелена“ одржала је јуче своју седницу у Нишу, у кући г-ђе Миловановић, на којој је г-ђа Хартвијг поднела извештај о прегледу дома који се налази у Св. Ромачу.

ФЕЛТОН

Са Наполеоном у Русији

— Мемоари Хајнриха фон Роса —

(18)

Ово је трајало свега 15 минута, а затим настале мир; мир из кога смо закључили да се је нешто одсудно десило. Први шанец, који се налазио на десном нашем крилу, и који су Руси били необично утврдили био је од трупа генерала Неја заузет. Трупе генерала Неја биле су састављене од Француза и наших људи.

Наша позиција била је без икакве опасности. Ни један метак, ни једно зрно не беше залутало код нас. И тако почетак борбе био је за нас само у толик значајан, што смо чули грмљаву топова и писак рањеника. И ништа више.

Али убрзо после тога ситуација се знатно изменила, а

постаде озбиљнија. Ми смо се морали повући мало у лево. При повлачењу није се десило ништа значајно што би било од ма каквог утицаја на трупе. За мало па је борба опет узела свој ужасан ток. Борба се водила на целој линији. Рика топова, звецет хладног оружја као и писак пушака, све је то проламало небо и мешајући се вриском коња и писком рањених и оних који умиру давало је изгледа једног грмља у коме нешто ужасно кркла. Небо се проламало а земља се под теретом тресла. Изгледало је да грми и да је земљотрес.

Терајући бесно коња, који је већ био сав у води један

колико метака који завивдаше више наших глава опоме нуле нас да се вратимо и да читаве колоне потржимо наше зглобне у којима нам је, и пред огромног посла, било тако угодно. На последицама, рукама донашани су рањеници. Били су то официри као и војници измешани и од свих нација и свих крајева света. Нејмање су били рањени коњаници: Са раздробљеним коњима и ужасним ранама они су свакоке јежили кожу. Тек што сам преврио јелну тежу рану једном официру, у Вестфалду, кад ми донесоше једног Кирасира. Био је онакажен, али ипак присебан и свеж. Једно парче гранате беше му формално ишчупало ногу све до кука, па ипак он нује јадиковао, већ је мирно говорио: Рана је истина велика и тешка, али је мени срце здраво а крв чиста, и ја сам сигуран да ћу прездра-

Чета аутомобилних добровољаца
У Њујорку је образована чета аутомобилских добровољаца. Њу сачињавају 25 љака са Холумбија универзитета и 25 Срба досељеника у Америци.

Чета је снадежена са 25 лких аутомобила и свом спремом (шатори, кујне и т. д.) за самосталан живот. Она стиже ово дана у Србију да се стави на ратпожење нашим грађанским и војним властима.

Два вагона соли

Монополско стовариште до било је два вагона соли, која ће се употребити искључиво за подмирење грађанских потреба.

Нема више заразе

Санитетско одељење Врховне Команде издаће прог који дан коминике ва у нашој земљи нема више заразе.

Нишка приватна гимназија

Од 15 ов. м ца у Нишу почиње рад осморазредна приватна гимназија, у којој ће радити 15 стручних професора. У истој гимназији отвара се курс за учење свију странах језика. Саромашни ученици добијаће бесплатно поред часова, све удбенике и сва потребна учила.

Ухваћен шверцер

Комесар вишке железничке полиције г. Ђокић ухватио је Пеливана Мушкатовића у шверцовању грчког папира, тако ће при претресу је утврђено, да је Пеливан продавао својим српским папир скупље.

У полицијској клопци

Јуче је нишка полиција извршила потеру на скитнице и у тој потери уловила је 8 разних коцкара са „квалификацијама вишег курса“ — четрнаесте школе.

Нова муниција

У Токију се лиферује муниција за Савезнике

Букурешт, 9. јула.

Гаруцбине огромне количине топовске муниције коју је енглеска влада закључила у јапанској престоници Токију, живо се извршују. Свакодневна производња достиже око 70 хиљада метака. У најкраћем времену биће сватунница излиферована и пренета у Европу.

Потребан ревизор

Уредништву „Страже“ потребан је савестан ревизор за варош Обреновац.

Опет инцидент

— На аустро-румунској граници дошло до крви —

Букурешт, 9. јула

На аустро-румунској граници дошло је до новог пограничног инцидента. Утврђено је да су инцидент изазвале аустројске патрале, које су ушле на румунску територију и покушале да из једног пограничног места отерају стоку, услед чега је између ње и становништва дошло до пушкарања.

Потпомогнути једним мањим одељењем пограничне страже сељани су пребацили упалаче преко границе.

Овај догађај је изазвао јако комешање у становништву и цела јавност осуђује владу због њеног и сувише понизног држања према Аустро-Угарској.

У стану националне лиге одржана је конференција стражара из опозиције, после које су шефови опозиције посетили Братијана и од њега категорички тражили, да се већ једном стане на пут пограничних испадима и малтретирањима од стране А. Угарске. Шефови опозиције у име Велике Румуније тражили су од Братијана да се прекине са политиком неутралности, пошто је А. Угарска са њеним упадима дала на знање да јој тога није много стало.

Аустроугарски посланик је посетио Братијана и у име своје владе најавио жаљење због сукоба.

Културна Лига је у споразуму са шефовима опозиције сазвала за недељу велики национални митинг. Преко својих изасланика Лига ће и у свима већим местима у земљи одржати митинге на којима ће се тражити учешће у акцију против Двојног Савеза.

НАШИ НА НЕБУ

— Писмо са онога света —

Пета сфера датум?

Од како настаде европски рат, нема више оне монотоније, која је раније владала на небу — овамо, код нас. Вести од вас доносе

нам свакога дана, са свих страна, личности, које отуд у масама долазе.

Утиске неке, који ће и вас интересовати, тамо доле, ја ћу вам ево у неколико црта изнети; како бих вам дао доказа, да и ми о вама на небу бригу водимо, и да чак и нама овамо тешко пада, толико крвопролиће, које се не памти, од када постоји свет и вечност.

У кафани код „Круне Господње“ свако се вече, воде бурни разговори, о данашњем светском рату. Коментарише се на разне начине; а од неког времена, ретко да се које вече не заврши, и — батинама.

Ономад баш, наш Краљевић Марко, после веће расправе, треснуо је криглом по глави Фрању Фердинанда, зато, што му је овај рекао „да је интересантан тип, без савремених идеја,“ — на примедбу Краљевића Марка: да он, Фрања, није морао правити којекакве маневре према Србији, баш на Видов-дан. Због тога ће овдашња полиција издати наредбу, да се локали ноћу затварају, или, пиво пије — капама.

Карађорђе опет, претпрошлог петка увече, позавдио се је са Цар Душаном, због тога, што овај рече, како Срби више нису јунаци, као што су били, јер се крију по рововима; и кад нападају довлаче се до непријатеља четворonoшке; и у мсто употреба сабље, копча или буздована, бацају некакве направе, која силно тресе, али се после на душманској страни не виде више људи, те се незна, да ли је ко од треска и погнуо. Истина, овамо скоро у магновењу, пристигне увек после тих потреса, доста ратника, разне народности, држећи се за уши, — неки без које руке, или ноге, или по неколико ребара — тврдећи, да ништа не чују.

Стеван Синђелић се скоро увек напије, чим чује да је од ваше војске упаљен какав непријатељски магацин са муницијом. А Танаско Рајић кад чу ономад, како су Немци излупани код Красника од браће Руса, скочи и најашти један велики топ (кога је купио Краљевић Марко, да разгони о-

блаке над виноградима), са кога се више и не скида. —

Косовка Девојка је актом од Господа Бога тражила, да се врати у наш свет, те да се јави за добровољну болничарку. Молба јој није усвојена, јер није залепила довољно таксе, и ако јој то саветоваше д-р Миша Вујић, који и овамо заузима положај, са кога ће га — чује се ускоро отерати д-р Лазар Пачу.

— Свршиће се —

Књижевност

— Српски дан у Француској 1915 год. —

У издању Министарства Просвете изашла је из штампе књига: Српски школски дан у Француској.

У овој књизи изнета је есенција писања о томе дану у инострану и нашој штампи. Сем тога налазе се и ове ствари:

Први глас о прослављању; спис Упр. Мин. Просвете; текст г. Виктора Берара за предавање о Срп. Дану; први телеграм о одржању свечаности на Сорбони; Предавање о Србији г. Ернеста Денија; Говор франц. министра просвете; Говор г. Миленка Веснића, Телеграми који су стигли у Србију о прослави Срп. Дана; поздрав о Срп. Дану; Српски Дан у Нансију и Лорену; Српски Дан у Греноблу и поздрав француске деце.

Ратна пошта

Вукосава Томић, која се пре неколико дана вратила из Бенишеша, где је била у ропству, моли сваког да је обавести ако што зна о њеном мужу Живку Томићу, молеру обвезнику 7 лука III позива, стан Раденичка улица бр. 22.

Г. Стојан Новаковић, лекар, моли се да своја писма за г. Вл. Н. упућује искључиво на адресу: Војводе, Миленка улица бр. 10.

Последњи дани Смирне

— Грчки и бугарски конзули напустили Смирну. —

СОЛУН, 9 јула

Телеграфишу из Александрије, да су грчки и бугарски конзули напустили Смирну због опасности која јој предстоји у врло скорој будућности. Отишли су у Александрију да се одатле врате у своју отаџбину.

САНТЈ-ГО

Жртве на Галипољу

— Турски губитци износе за два дана 25.000 душа —

СОЛУН, 9. јула

„Македонија“ саопштавају из Атине, да се турски губитци у борбама од два последња дана цене на 25.000 душа рањених, зоробљених и мртвих. Савезнички су губитци несрваљено мањи, ма да су борбе биле врло очајне. Томе је уарок ванредно прецизно дејство савезничке флотиле, која потпомаже операције на полуострву.

вити, а за остало како Бог да! Довесоме ми и једног младог тек произведеног официра. Био је леп као девојка, а прав и личан као најправије дрво у шуми. Једно пушчано зрно беше му прошло кроз раме остављајући за собом ужасан траг.

Он није тако осећао болове, нити се на њих тужио, колико га је то болело што је рањен, што није у борбеном фронту, што је уз пут изгубио свој огртач и мач и што је кад је већ рањен далеко од својих милах и драгих.

Својим размишљањем пробудио је у мени сажалење и радо бих га предао његовој мајци да превиде само да није био Гсачка. Французи су се понашали у главном мирно и многи у помрла од повреде и од гранате не сачекавши, да дође на њих ред, да их превиде.

— Наставиће се —

Лела Перифева

— РОМАН из београдског живота —

Лела је ћутала. Да је могла она би истог тренутка загрлила љубљено јој створење и обасула би га кишом од пољубаца. Али, она је била мучена љубомором, као и свака млада девојка која вола, и није тако лако могла да опрости Јовици што се на једном жуеу забављао са госпођицом Николићевом, која је овај акт чистог кавалерства разумела као симпатију од г. Јовице. Лела је знала да је Јовица воли, она је у то била и чврсто убеђена, али глас да се удварао и то лудо удварао Николићевој био је јачи од осећаја њезина срца и од њеног разума. И од тада она га је мучила, и мучи га већ равно два месеца. На његова

писма она није ни одговарала, а многа је и нестворена вршила. На његове поздраве није хтела увек да одпоздравити, и веома је често намерно избегавала да се са њоме средне бежећи на другу страну или улазећи у ма какву радњу.

Јовица је то видео и било му је тешко. Покушао је у неколико маха да јој се приближи и да потражи објашњења оваквом њеном поступку, али га је она увек вешто избегла. Такође су пропали покушаји преко трећег лица. Налазећи се у оваквом стању он је држао за најбоље да ћути и да чека своје време. И не мало се обрадовао када је добио позав да буде учасник домаћег весела дома Перих.

У цвећарској радњи Трегера наручио је скуподен букет од најлепших ружа. Међутим, када је дошао пре под-

не да честита, мислио је да ће Лелу наћи саму те ће се објаснити са њоме, Лела се беше изговорила да је бола глава и место ње, њега је примила стара Перихица. Да би га што јаче наједила и да би му дала на знање да га мрзи, Лела је после непуних пола часа када је дошао млади поручник Грујица „оздравила“ и овога примила у салону, и док је госпођа Перихица разговарала са Јовицом о живини и жетвеном приносу као и о осталим привредним и домаћинским стварима, дотле се Лела са младим поручником весело забављала и чак му и свирала на клавиру.

Одговарајући на питање старе Перихице Јовица је био и срцем и ухом у салону. Он је био напрегао сав свој слух, да би кроз зидове могао да чује шта Грујица са Лелом говори. Али из себе је долазио само несташан смех Перихице пер-

ке, који је био за њега нож у срце. И кад је Перихица за тренут изишла у другу собу, да му покаже јаје од кокошких ендемке, које је била набавила из топчидерске економије, Јовица је заборавио на своје васпитање, заборавио је на све обзире учтивости и, — пошто се пажљиво обазрео на све стране, да би се уверио да га ко не прислушкује и не посматра, он се привуче вратима и кроз кључаоницу стаде да звири.

Али морао је да се придржи за кваку, да не би пао, јер оно што је видео, управо што се његовом оку причинило, било је поражавајуће по њега.

У уши му је бучало и лупало као да је у њима смештена брзометна артиљерија, а слепоочнице су га ужасно болеле.

— Наставиће се. —

Француско бојиште

— Извештај са фронта —
ПАЗИЗ, 9. јула.

У Артоа се наставља канонска.

Око Сутеса се водила борба торпедима и ручним бомбама али пешачке акције није било.

На источним ивицама Аргона непријатељ је успео да заузме један наш ров који је чинио оштар угао пред нашим линијама.

Између Мезе и Модела жестоко бомбаровање у Теп д'Армон и Л'Пратр. На Сен-Дие је избачено око 20 граната.

Государствена Дума

ПЕТРОГРАД, 9. јула

Објављен је царски указ којим се сазива Савет Государствене Думе за 19. јули.

Високо одликовање

— Председника Француске Републике —
МИЛАНО, 5. јула

„Корнер дела Сера“ доноси из Париза, да је италијански краљ приликом француског народног празника одликовао председника Француске Републике г. Поенкаре орденом Ануцијате. Приликом предаје ордена талијански амбасадор г. Титови држао је прегледан говор наводећи да је орден Ануцијате један од најстаријих у Европи. Ово одликовање — рекао је Титови, — добија нарочити значај у часу кад крвави рат сједињује за општу ствар савезничке народе који се боре за начело народности и за слободу народа.

Г. Поенкаре је на то заблагодарио на високом одликовању и свако завршио свој говор. Позвати су вам жеље које гајим према вашој земљи. Моје је дубоко уверење да ће победа наше заједничке ствари довести потпуно остварење народних аспирација ваше отаџбине. Ми се поносимо што се с њоме и са свима осталим нашим савезницима боримо за одбрану слободе и тријумф правде! —

Херојима српским

Ја, па ја! Ја, па ја!
Па ко си ти?

ЧИЧА ПАНТА КОСТИЋ
код „Арапина“

МАКЕДОНСКА УЛИЦА

Чуј Србине и војско српска!

Од данас, па сваки дан точим СРПСКИ ПИЛЗЕН и то из хектолитра:

Чаша од 3 дјцк 0'30 дин.

Кригла од пола литра 0'40

МЕРА ТАЧНА

МЕР/ ТАЧНА

Вино вардарско, Вардарци доносе. Шљивовицу шумадинску Шумадинци доносе.

Чувени мезелуци и увек тазе шкембића, кад поједеш тебе се као бутер Е ад то само ЧИЧА ПАНТА, уме и зна да услужи тако своје госте.

Опет ја, па ја!

Чујте Витезови!

Поштите код ЧИЧА ПАНТЕ КОСТИЋА — „АРАПИНА“
МАКЕДОНСКА УЛИЦА

5-10

КОЛОНИЈАЛНО - БАКАЛСКА ТРГОВИНА

Лавловића и Лантелића - Београд

Макезијева ул. 74 — преко пута кафане Трандафи овића

Добила је велику количину: шећера, кафе, пиринча зетина без мириса, гриза I ве врсте, бонбоне фиве, чоколаде, палачице кусле воле, као и остале колонијално-бакалске робе; исту продаје како на веће тако и на мање количине по врло вмирегој цени.

2-3

Књижевни оглас

„Српски Зомани“

Идеалне, поучне, књижевне и политичке садржине.

пише Алекса Кристић

Штампа се по потреби у свескама од једног табака.

Цена 0-10 п. д.

Овај књижевни рад заступа човечност, истину и правду. Служи символу човечанства, круни човечанства.

Молим моје миле пријатеље да ме помогну у овом послу што већим бројем претплатника.

С поштовањем
Алекса Кристић
Дринчићева 20, Београд

Писаћи сто

и кавабе која на пролазу нека се обрати на администрацију овог листа.

Једна млада породица узела си под своје девојчицу, стару 12—15 год. Првенство има она која је у овом рату остала без хранитеља. Обратити се администрацији овог листа. 1-3

Коме је потребна домаћина, жена за пословање нека се обрати Стенки Роксандевић, Скадарска ул. бр 32. 1-3

Интелигентна госпођица, нузи се за пасара при каквој канцеларији. Упитати у администрацији овог листа. 1-3

Девојка за сав кућевни посао потребна је. Јавити се уредништву.

Комарника

Сандука мртвачких

има готових код

ТИШЛЕРА РАКЕ

Балканска улица бр. 49. (Краљева пивара) код „ЗЛАТНОГ КРСТА“

БЕОГРАД

101

8-10

ПАЖЊА хлебарима и грађанству

Српско Трговачко Друштво

Београд, Краља Милана улица 69

Добило је брзано сјано зрна лебац и мешање. — Брзано је доброг квалитета, а цена врло повољна.

1-3

Окружна Банка

Телефон 104

— НИШ —

Телефон 104

ИМА НА ПРОДАЈУ:

Локомотиву покретну парну машину од 6 коњских снага јачине, из чувене енглеске фабрике „Маршал“, врло добро очувану.

Гатер са 6 тестера полован и циркуларан тестера 40 см. полован.

Жеталице

Делови за ХИЛДАУ КОМАДА, сувих буквих столица. Делови су рађени на модерним машинама још пре 4 године и зато ће столице од њих састављене бити суве и лепе.

Прекалице бакарне

Горе именовани предмети налазе се у Електричном Млину, преко пута Железничког Магазина,

215 2-10

ВИНА

црна и бела, и ша и страна продаје на више и мање

Спира Малигорић и Синови — Ниш

214

2-10

НОВО

НОВО

Дописне карте

са сликом Краља Петра са Космаја у народном оделу са молтвом српском

100 комада 2 дин.

500 " 9 "

1000 " 16 "

Поручбине прима СТЕВАН К. СТЕВЧИЋ, Гундулићев Венац 21. — Београд.

216 2-2

Једина Књижара

чији је сопственик у рову

КОСТЕ В. ИЛИЋА

прима поручбине за сав канцеларски прибор.

157 6-10